

ρίευσε τὴν ἀκρόπολιν Καδμείαν, καὶ διορίσαντες φρε-
 ρὰν Λακεδαιμονίων ἐν αὐτῇ, κατηγόρουν τὴν ἀνταγω-
 νιστὴν αὐτῆ Ἰσμηνίει, ὅτι λαβὼν χρήματα παρὰ τῶν
 Περσῶν, εἶχεν ἀμοιβαίαν φιλίαν μετ' αὐτῶν, καὶ ἐπο-
 μέως ἦν ὁ αἰτιώτατος τῶν ἐμφυλίων διχονοσιῶν, διὰ
 τὸ ὅποιον κριθεὶς δικανικῶς ἐνώπιον τῶν ἐκ τῆς Σπάρ-
 τῆς ἐλθόντων κριτῶν καὶ ἐνὸς ἐξ ἐκάστης τῶν μεγά-
 λων Ἑλληνικῶν συμμάχων βόλευον, κατεδικάσθη εἰς
 θάνατον. Ἀφ' οὗ οἱ Σπαρτιάται ἔλαβον εἰς ἀσφάλει-
 ἀν τὰς Θήβας καὶ ἐταπεινώσαν διὰ πολυκαιρινῆ πο-
 λέμῃ τὰς Ὀλυμπίας, ἐταίδευσαν ἔπειτα τὰς Φλια-
 σίδας, διότι ἐτιμώρησαν μερικὲς ἐξορίστας, οἱ ὅποιοι ἀν-
 εκλήθησαν ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ ἔτιωσεν ἐπρόσασσον
 ἀπανταχὲ ὑπερηφάνως καὶ δεσποτικῶς χωρὶς νὰ δύνα-
 ται καμμία πόλις νὰ τὰς ἐναντιωθῆ, ἐγγιζόντες πᾶ-
 σαν ὥραν ὑπὸ τὸ πρόζημα τῆς δικαιοσύνης εἰς τὴν ὑ-
 πέρροχον δύναμιν.

Ἀλλ' εἰς τὸ μέσον ταύτης τῆς νομιζομένης ἀσφα-
 λείας, ἐδορυβήθησαν ἄκρως ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅ-
 θεν ἕδεμίαν ἤλπιζον ἀντίστασιν. Οἱ Θηβαῖοι σενάζοντες
 ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Σπαρτιατῶν ἐν τέσσαρσι χρόνοις
 μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Καδμείας ἐπεχείρησαν ἤδη ἀπ-
 ελπιζόμενοι νὰ τὸν ἀποσεισῶσι. Πρὸς τῆτο, οἱ πρῶ-
 τοι τῶν ἐν Ἀθήναις ἐξορίστων Θηβαίων εἶχον ἀλληλο-
 γραφίαν μὲ τὰς ἐν Θήβαις ὁμοφρονῦντας πολίτας,
 καὶ ὁ Φυλλίδας, ὁ γραμματεὺς τῶν Θηβαίων πολε-
 μάρχων, συνώμοσεν ὁμοίως μὲ αὐτὸς, καὶ κατεπέσει

Βιβλ. Δ.). Ἡ Ὀλυμπία παρεδόθη ἀρχομίνης τῆς ἐκα-
 τοςῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ συνηριθμήθη μεταξὺ τῶν Σπαρ-
 τιατικῶν συμμάχων.

νὰ ἐμβιάσῃ εἰς τὴν πόλιν ἰκανὸν ἀριθμὸν φυγά-
 δων, τὲς ὁποῖαις ὑπέχετο ὁ Χάρων, εἰς τῶν πρώτων
 ἀρχόντων, νὰ δεχθῆ εἰς τὴν οἰκίαν τε. Ἐλθέσης δὲ
 π. χ. τῆς ἡμέρας, ἐκινήθησαν ὅλοι οἱ συνωμόται ἀπὸ τὰς
 378. Ἀθήνας, ὧν οἱ μὲν δώδεκα, οἱ νεώτεροι ἢ τολμηρό-
 τεροι, παρηγγέλθησαν νὰ ἐμβώσιν εἰς τὴν πόλιν,
 οἱ δὲ λοιποὶ παρέμενον εἰς ἰκανὸν διάστημα (εἰς τὸ Θριά-
 σιον πεδίου) ἀναμένοντες τὸ ἀποβησόμενον. Ὁ δὲ
 πρῶτος, ὁ τολμήσας εἰς τῆτο τὸ ἔργον, ἦν ὁ Πελοπί-
 δης, ὅσις ἦτο νέος ἢ εὐτολμος, ἢ μάλιστ' ἀφιλοτιμίας
 τῆς συνωμοσίας, διὰ τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ἰκανὴν ἀπόπει-
 ραν τῆς ἐλπιζομένης παρ' αὐτῆ ἐκδουλεύσεως τῆς πα-
 τρίδος. Ὁ ἀξιόλογος μετὰ τῆτον ἀνὴρ ἦτο ὁ Μέλλων,
 περὶ τῆ ὁποῖε λέγουσι τινὲς, ὅτι πρῶτος συνεβλεύθη
 περὶ τῆ πράγματος μετὰ τῆ Φυλλίδου (1). Οὗτοι ἦν
 οἱ δύο μετὰ τῶν λοιπῶν δέκα ἐνδαδουμένοι χωρικὰ ἰ-
 μάτια, ἢ ἔχοντες ἐν χερσὶ σκύλακας ἢ κηνυγετικὰ
 ὄργανα διὰ νὰ φαίνωνται, ὅτι ἐπλανῶντο κυνηγῶν-
 τες, περιήρχοντο περὶ τῆς κάμπερος, ἢ ἐμβάντες εἰς
 τὴν πόλιν ἀνύποκτοι, ἤλθον κατὰ τὴν συμφωνίαν κατ'
 εὐθείαν εἰς τῆ Χάρωνος τὴν οἰκίαν, ὅτε μετ' ἐ πολὺ
 ἤλθον εὐθὺς ἢ ἄλλοι τριακονταεξ ἕξ αὐτῶν. Πρῶτι-
 νος χρόνε ὑπέχεθη ὁ Φυλλίδας νὰ δώσῃ κείνην τὴν
 ἡμέραν πολυτελὲς δεῖπνον εἰς τῆς διωρισμένους Σπαρτιά-

(1) Παρὰ Ξενοφῶντι (5, 4, 3.) ὁ Μέλλων ἐπιχειρεῖ τὸ
 πράγμα μετὰ ἕξ συνωμοτῶν. Ὁ Διόδωρος (Βιβλ. ΙΕ.)
 διαφωνεῖ πολὺ. Ὁ Πλάταρχος (Πελοπ.) διηγεῖται κατὰ
 πλάτος τὴν συνωμοσίαν. Οἱ Ἀθηναῖοι κρατηγῶν ἐβοήθη-
 σαν τῆς συνωμοτίας καὶ ἐζημιώθησαν ἀπὸ τὸν δῆμον (Ξε-
 νοφ. Ε. 4, 19.).

τας πολεμάρχους, ἔτι νὰ παραγγείλῃ νὰ παρευρεθῶσι ἔτι
 αἱ ὠραιοτάται γυναῖκες τῆς πόλεως. Τέτων γενομέ-
 νων, οἱ συνωμόται διηρέθησαν εἰς δύο μέρη, ἀπὸ τῆς
 ὁποῖας οἱ ἡμίσεις, διοικέμενοι ἀπὸ τὸν Χάρωνα ἔτι Μέλ-
 λωνα, διωρίθησαν νὰ ὀρμήσωσι κατὰ τὴν Ἀρχίαν ἔτι
 τῶν μετ' αὐτῆς, ἔτι ἐνδυσάμενοι ἐπάνω τῶν θωράκων
 γυναικεῖα ἱμάτια, ἔτι σεφανώσαντες τὰς κεφαλὰς με-
 σεφάνης ἐλάτης (κυκυναριᾶς) ἔτι πεύκης (λεύκης), οἱ
 ὅποιοι κατεσκεύαζον τὸ πρόσωπον, εἰσέβησαν εἰς τὴν
 θάλαμον, ὅταν οἱ συντράπεζοι ἦσαν σχεδὸν μεθυσμέ-
 νοι. ἔτι εὐθέως ὀρμήσαντες, ἐφόνευσαν τὸν Ἀρχίαν
 ἔτι τὸν Φίλιππον, ἔτι ὅσους τῶν συντραπέζων ἔδειξεν ὁ
 Φυλλῖδας. Ὀλίγω πρότερον τέτι τῆς ἔργου ἔρχεται
 σπυδαίως ταχυδρόμος τις ἀπὸ τὰς Ἀθήνας μετὰ γράμ-
 μα πρὸς τὸν Ἀρχίαν, εἰς τὸ ὅποιον ἐδηλῶτο σαφέστα-
 τα τὰ τῆς συνωμοσίας, ἔτι παρεκίνη ἐν ὀνόματι τοῦ
 γράψαντος τὴν ἐπιστολὴν ν' ἀναγνώσῃ αὐτὴν χωρὶς
 ἀναβολῆς καιρῆς, λέγων, ὅτι περιεῖχε σπυδαίως ἔτι ἀ-
 ναγκαιωτάτας ὑποθέσεις. Ὁ Ἀρχίας δὲν ἠθέλησε νὰ λύ-
 σῃ τὴν ἐπιστολὴν, ἀλλὰ γελῶν εἶπεν, ἔχον εἰς αὐριον
 γὰ σπυδαῖα, οἱ ὅποιοι λόγοι κατήντησαν ἔπειτα εἰς
 παροιμίαν. Οἱ δὲ ἄλλοι ἡμίσεις, διοικέμενοι ἀπὸ τὸν Πα-
 λοπίδαν ἔτι Δαμοκλείδην, ἐλθόντες πρὸς τὸν Λεοντί-
 δην, ὅσους ἐκοιμᾶτο εἰς τὸν οἶκόν τε, ὤρμησαν ἐνδον
 αἰφνιδίως. ἀλλ' αὐτὸς ἀκέσας τὸν Θέρυβον ἀνέστη, ἔτι
 δραξάμενος τῆς ξίφους, ἔδραμε πρὸς τὴν Σύραν τῆς κοι-
 τῶνος, ἔτι σφάξας τὸν Κηφισόδωρον, ὅσους πρῶτος ἐ-
 ζήτηι νὰ ἐμβῇ, ἐφονεύθη μετὰ τῆτον ἔτι αὐτὸς ἀπὸ
 τὸν Παλοπίδαν μετὰ κρατερὰν ἔτι ἀνδρείαν ἀντίστασιν.
 Ἐντεῦθεν ὀρμήσαντες οἱ συνωμόται εἰς τὸν Ἰππᾶτην,
 τὸν φίλον ἐκεῖνε ἔτι γείτονα, ἐσφάξαν ἔτι αὐτὸν.

εἶτα ἐνωθέντες μετὰ τῶν λοιπῶν ἡμίσεων, ἔσειλαν εὐθὺς ταχυδρόμον πρὸς τὰς φυγάδας, οἱ ὅποιοι ἦσαν εἰς τὴν Ἀττικὴν.

Ὡς ἡ πόλις τῶν Θηβῶν ἦτο πλήρης φόβου καὶ θορύβου· αἱ οἰκίαι καταπυρωτισμέναι ἀπὸ λαμπάδας, καὶ αἱ ὁδοὶ γεμάται ἀπ' ἀνδρώπων, οἱ ὅποιοι περιήρχοιτο ἀτάκτως καὶ μαινομένως περιμένοντες ἀνυπομονήτοι τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, διὰ νὰ διακρίνωσι τὰς φίλας ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν, καὶ μὴ γινώσκοντες τὸ πρακτέον. Τῇ ἐπαύριον λιαν πρῶτῃ εἰσήλθον ἐκ τῆς Ἀττικῆς καὶ οἱ ἐξόριστοι. Ὁ Πελοπίδας καὶ οἱ λοιποὶ σύμμαχοι ἐπαρρησιάζθησαν εἰς τὴν γενικὴν τῆς δῆμῃ συνάθροισιν περικυκλωμένοι ὑπὸ τῶν ἱερέων, οἱ ὅποιοι ἔχοντες ἐν χερσὶ τὰ ἱερὰ σέμματα ἐκήρυττον τὴν ἐλευθερίαν εἰς ὅλας τὰς Θηβαίας, καὶ παρεκίνησαν τὰς πολίτας νὰ ὑπερμαχήσωσι τὰς θεάς καὶ τὴν πατρίδα λέγοντες, ὅτι μ' ὅλον ὅτι ἡ ἀρχὴ ἐχρημάτισεν εὐτυχεσάτη, ἢ ἐναπολειπομένη μεγίστη δυσκολία ἦτον ἢ φρενεμένη ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν ἀκρόπολις, οἱ ὅποιοι ἦσαν ὡς 1500 τὸν ἀριθμὸν, ἐξαιρημένων πολλῶν Θηβαίων καὶ ἄλλων, οἱ ὅποιοι κατέφυγον πρὸς αὐτὰς καὶ συνεβοήθησαν. Τὸ ἀπόλαθρον πρῶτῃ ἔσειλαν οἱ Ἀθηναῖοι 5000 πεζοὺς καὶ 500 ἵππους πρὸς βοήθειαν τῆς Πελοπίδου, οἱ ὅποιοι ἐνωθέντες μὲν πολλὰ ἄλλα στρατεύματα ἐλθόντα ἀφ' ὅλας τὰς πόλεις τῆς Βοιωτίας, ἐπολιόρκησαν τὰς ἐν τῇ ἀκροπόλει Λακεδαιμονίους, οἱ ὅποιοι μηδεμίαν ἔξωθεν βλέποντες βοήθειαν, παρεδόθησαν ἐν συμβιβασμῷ.

ἀ. χ.
378. Ἀφ' ἧς οἱ Θηβαῖοι ἀνέλαβον ἔτι τὴν ἐλευθερίαν, οἱ Σπαρτιάται ἀπεφάσισαν νὰ λάβωσι παντὶ τρόπῳ τὸ σκήπτρον τῆς Ἑλλάδος παροργίζοντες καθ' ὑπερ-

βολὴν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, καὶ ἐπεχείρησαν νὰ κυριεύσωσι τὸν λιμένα Πειραιᾶ (1), διὰ τῆ ὁποῖα ἔκαμον τὲς Ἀθηναῖες ἐχθρὲς ἀσπόνδους. Ὁ Ἀγχιλάος διωρίσθη στρατηγὸς τῆ στρατεύματος, ὅστις ἔμελλε νὰ ταπεινώσῃ τὰς Ἑλληνίδας πόλεις. Τὸ ὄνομά τε ἐθούριβησε πολὺ τὲς Θηβαῖες, καὶ αἱ δυνάμεις τε, ὡς 20,000 τὸν ἀριθμὸν, ἐπήυξισαν τὸν φόβον. Διὰ τῆτο οἱ Θηβαῖοι δὲν ἐτόλμων εἰς μάχην, ἀλλ' ἀποφασίσαντες εἰς ἀντίστασιν μόνον, προκατέλαβον ἕνα λόφον ἐγγυὲς τῆς πόλεως. Ὁ Ἀγχιλάος ἔσειλε μέρος τῆ ψιλῆ στρατεύματος, διὰ νὰ τὲς παροργίσῃ νὰ κα-

(1) Οἱ Ἀθηναῖοι, μετὰ τὸ συμβᾶν ἐν Θήβαις, μὴ νομίζοιτες ἑαυτὲς ἰκανὲς κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ φοβόμενοι τὰ ἐπακόλουθα τῆ πολέμου, μετανοήσαντες παρήτησαν τὴν συμμαχίαν μετὰ τῶν Θηβαίων. Ὁ Πελοπίδας καὶ Γοργίδας θέλοντες νὰ κάμωσιν ἐχθρὲς τὲς Ἀθηναῖες μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων, κατέπεισαν δι' ἄλλου ἀνδρώπε τὸν Λακεδαιμόνιον στρατηγὸν Σφοδρίαν, ὅστις ἔμεινεν ἐν φαις Θεσπιατῆς, διὰ νὰ βοηθῇ τὲς ἀποσάντας Βοιωτῆς ἀπὸ τῶν Θηβαίων, νὰ δείξῃ ἔργον τι ἀντάξιον τῆς ἀνδρείας τε, καὶ νὰ κυριεύσῃ νυκτὸς τὸν Πειραιᾶ· δὲν ἐδυσήθη ὅμως, ἐπειδὴ κατέλαβεν αὐτὸν ἡ ἡμέρα εἰς τὸ Θριάσιον πεδίον πλησίον τῆς Ἐλευσίνος. Ὁ Σφοδρίας ἀνεκλήθη μὲν εἰς τὴν Σπάρτην διὰ ν' ἀπολογηθῇ ἐνώπιον τῆ κριτηρίῃ, ἀλλ' ἀπέφυγε τὴν δικαίαν ποινὴν διὰ τὴν ἄκρην φιλίαν τῆ υἱῆ αὐτῆ μετὰ τῆ υἱῆ τῆ Ἀγχιλάου, βασιλέως τῆς Σπάρτης. Οἱ Ἀθηναῖοι θυμωθέντες, ἀνεπέωσαν τὴν συμμαχίαν μετὰ τῶν Θηβαίων. Ὁ Κλεόμβροτος, εἶτα ὁ Ἀγχισίλαος, ὁ Φοιβίδας, εἶτα πάλιν ὁ Ἀγχισίλαος, καὶ τελευταῖον ὁ Κλεόμβροτος διώκησαν τὰ στρατεύματα κατὰ τῶν Θηβαίων (Ξεν. Ἑ. 4, 20.). Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκησαν δις κατὰ θάλασσαν ὑπὸ τῶν Χαβρίαν πρὸς τὴν Νάξον, καὶ ὑπὸ τὸν Τιμόθεον, τὸν υἱὸν τῆ Κίμωνος (Διόδ. Σικ. Βιβλ. ΙΕ').

ταβᾶσιν εἰς μάχην· βλέπων δὲ, ὅτι ἀπέφευγον, ἔβαλεν εἰς παράταξιν τὰς δυνάμεις τε καὶ ἐχώρει ἐναντίον. Ὁ Ἀθηναῖος Χαβρίας, ὁ στρατηγὸς τῶν μισθωτῶν Θηβαίων, παρήγγειλεν εἰς τὴν στρατιώτας νὰ παρῆσισι πρὸς ὅσον τὸ δυνατόν πυκνότετα παρατεταγμένοι, καὶ νὰ ἐχώσι τὰς μὲν ἀσπίδας παρὰ τὴν πόδα, τὰς δὲ λόγχας πρὸς τὸν ἐχθρὸν, κάμπτοντες τὸ μὲν ἐν γόνυ πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, τὸ δὲ πρὸς τὰ ὀπίσθεν. Ὁ Ἀγησίλαος βλέπων τὴν ἐχθρὸν ἔτω προπαρασκευασμένους εἰς ἀντίστασιν καὶ προσδεχομένους αὐτὸν, ἔκρινεν εὐλογον ἢ ἀναχωρήσῃ καὶ νὰ διαρκάσῃ μόνον τὴν χώραν. Τῆτο τὸ ἔργον ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ ἐξαιρετώτατον στρατηγικόν, περὶ τοῦ ὁποῖου ὁ Χαβρίας ἐσεμνύνετο τίσον, ὥστε ἔθηκε τὸ ἀγάλματι κατ' αὐτὸ τὸ σχῆμα (1).

Διεγείραντες ἐν οἱ Σπαρτιάται δι' ἐπαλλίλων μαχῶν κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν δυνατὴν συμμαχίαν κατ' ἑαυτῶν, ἐγένοντο αὐτοὶ μὲν κατ' ἡμέραν ἀφενέστεροι, οἱ δὲ ἐχθροὶ δυνατώτεροι. Οἱ Θηβαῖοι γενόμενοι κατ' ὀλίγον εὐτολμότεροι, δὲν ὑπέμενον ὡς πρότερον ἀντιπολεμῆντες μόνον μετὰ κόπον καὶ πόνον πολλόν, ἀλλ' ἐτόλμησαν νὰ πολεμήσωσι τὸν ἐχθρὸν ἀνδρείως καὶ εὐτυχῶς. Αἱ μάχαι μετὰξὺ Λακεδαιμονίων καὶ Θηβαίων δὲν ἦσαν μὲν ἔτε τακτικαὶ, ἔτε βέβαιαι, ἀλλ' ἠΐξισαν τὴν τόλμην τῶν Θηβαίων, ἐπέπνευσαν πεποιθήσιν τινα καὶ ἐμπισσύνην εἰς τὸν ἑαυτὸν τῆς, καὶ τὴν ἐτελειοποίησαν πρὸς ἐκεῖνα τὰ μεγάλα ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα μέλλομεν ἐν ὀλίγῳ νὰ ἴδωμεν. Ὁ Πελοπίδας, ὁ

(1) Ἀπὸ ταύτης τῆς ἐποχῆς παρῆσαν οἱ ἀγάλματα-ποιοὶ τὰ ἀγάλματα τῶν ἀθλητῶν κατὰ τὴν θέσιν, κατ' ἡν εὐθίκων (Κορν. Νέπως).

Θηβαίων στρατηγός, εἰς μὲν τὴν ἐν Τανάγρα μάχην π. χ. ἐφόνευσεν ἰδιοχείρως τὸν Λακεδαιμόνιον στρατηγόν, εἰς 376.
δὲ τὴν παρὰ Τεγύρας ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τὸ πολυάριθμον πολέμιον στρατεύμα μὲ δυνάμεις πολλῶ κατωτέρας τὸν ἀριθμόν.

Ἐπειδὴ δὲ ἐν ταύτῃ τῇ τελευταίᾳ μάχῃ ἔδειξε κατὰ πρῶτον ὁ Πελοπίδας τὴν πολεμικὴν τε ἐμπειρίαν, καὶ ἐν αὐτῇ ἐδιδάχθησαν αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις, ὅτι τὸ ἀληθὲς πολεμικὸν πνεῦμα ἐμπορεῖ ἢ ἀκμάσῃ καὶ εἰς ἄλλης τύπῃς, καὶ ἐχὶ μόνον εἰς ἐκείνας, ὅσοι κεῖνται μετὰ τὸ τῶν ὄχθων τῆ Εὐρώτα, ἀρμόδιον ὑπάρχει νὰ τὴν νομίζη τις ὡς τὴν μεγίστην καὶ ἀξιολογωτάτην. Ἀποφασίσας ὁ Πελοπίδας νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν Ὀρχομενὸν φρουραμένην ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ἐκινήθη κατ' αὐτῆς μὲ 300 πεζῶν καὶ 40 ἰππέας· ἀκέσας δὲ, ὅτι μέγα τάγμα Σπαρτιατῶν ἐσπέδαζεν εἰς βοήθειαν αὐτῆς, ἔκρινεν εὐλογον ἢ ἀναχωρήσῃ· ἀλλ' ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἐπέπεσον εἰς τὸ Σπαρτιατικὸν τάγμα πλησίον τῶν Τεγύρων, καὶ βλέπων, ὅτι ἡ μάχη ἦτον ἀφευκτος, ἀπεφάσισε νὰ πολεμήσῃ, καὶ ἐπρόσαξε τὸ μὲν ἰππικὸν ἢ ἀρχίσῃ τὴν μάχην, τὸ δὲ πεζικὸν, τὸ ὁποῖον διέταξε τεχνικώτατα, νὰ προσβοηθῇ μετὰ τῆς ἐνδεχομένης ταχύτητος. Ἡ συμπλοκὴ ἐγένετο παρευθὺς γενικὴ καὶ σκληροτάτη καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη· ἐπειδὴ δὲ ὁ Γοργολέων καὶ Θεόπομπος, οἱ στρατηγοὶ τῶν Σπαρτιατῶν, ἔπεσον εὐθὺς ἐν τῇ μάχῃ, καὶ ὅσοι ἐμάχοντο περὶ αὐτῶν ἐφονεύθησαν ἢ ἐφυγον, τούτους τρόμος καὶ φόβος κατέλαβε τὸ λοιπὸν Σπαρτιατικὸν στρατεύμα, ὥστε ἀμέσως διηρέθη εἰς δύο μέρη καὶ ἀφῆκε τὸ πέραμα τῶν Θηβαίων ἐλεύθερον. Ἀλλ' ὁ Πελοπίδας παρακινῆμενος ἀπὸ τὴν πρόσφατον εὐτυχίαν τῶν ὀπλων τε πρὸς κατόρσασιν

ὑξιολογώτερον τινος ἔργον, δὲν ἠθέλησε μόνον τὰ περὶ τὴν σῶσιν, ἀλλὰ παραταξάμενος ἐκ νέου τὸ στρατεύματι ἀνενέωτε τὴν μάχην, καὶ μετὰ μεγάλην σφαγὴν τῶν ἐχθρῶν ἐνίκησε καὶ διεσκορπίσεν αὐτὸς κατὰ κράτος· καὶ ἔτι οἱ Θηβαῖοι ἐδοξάσθησαν καὶ ὠφελήθησαν περισσώτερον ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως, παρέξ ἂν εὐτύχην κατὰ κράτος εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν ἐπιχείρησιν κατὰ τὴν Ὀρχομενῆ. Αὕτη ἡ φθορὰ ἦτον ἡ μεγίστη δυσυχία, τὴν ὅποιαν ἔπαθον ποτὲ οἱ Σπαρτιάται, οἵτινες δὲν ἐνίκηθησαν ἄχρι τῆδε μῆτε ἀπὸ ἰσάριθμον, πολλῶν μᾶλλον ἀπὸ μικρότερον στρατεύμα, καθὼς ἔπαθον ἤδη εἰς τὰς Τεγύρας, τὸ ὅποιον δὲν ἦτο μῆτε τὸ τρίτημόριον τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως. Πρέπει ἡμῶς νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἔσται οἱ τριακόσιοι πεζοὶ, ὀνομαζόμενοι ἱερὸς λόχος (1), ἐτύγχανον τὸ ἄνθος καὶ τὸ καύχημα τῆς Θηβαϊκῆς στρατεύματος, καὶ ἐφιμίζοντο διὰ τε τὴν πρὸς ἀλλήλους πίσιν καὶ διὰ τὴν ἀνδρίαν καὶ τόλμην, οἱ ὅποιοι συνδεδεμένοι μὲ τὸν σύνδεσμον τῆς ἀμοιβαίας φιλίας, καὶ ὁμόσαντες νὰ συμβουθῶνται καὶ εἰς τὰς ἐσχάτας κινδύνους, ἐγέναν ἀνίκητοι καὶ ἔσρεφον ὡς τὰ πολλὰ τὴν πλάσιγγα τῆς νίκης πρὸς τὸ μέρος των διὰ πολλῶν χρόνων, ἕως ἢ ὑστερον κατεκίπησαν ὅλοι ἀπὸ τὴν Μακεδονικὴν τῆς Φιλίππου φάλαγγα.

π. χ. Αὗται αἱ νίκαι τῶν Θηβαίων ἐπέφερον τὴν εἰρήνην (2). Ἀλλὰ μετ' ἐπολὺ νέαι διχόνοιαὶ καὶ εἰσαίσεις

(1) Οἱ Γοργίδας συνέσκησε τὸν ἱερὸν λόχον κατὰ Πλάταρχον.

(2) Ἡ εἰρήνη ἐγένετο μόνον μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Σπαρτίας καὶ τῶν λοιπῶν συμμάχων, πλην τῶν Θηβαίων. Οἱ Ἀργεξιέξης βλέπων τὴν ταραχὴν τῆς Ἑλλάδος, ἐστειλε πρεσβεῖς πρὸς τὰς ἰσχυρίας αὐτῆς παρακινῶν, ἵνα κά-

συνέβησαν. Οἱ Ζακύνθιοι καὶ οἱ Κερκυραῖοι διώξαντες τὰς δημαγωγὰς, κατέφυγον ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἀπέκρεταν τὰς Λακεδαιμονίους, οἱ ὅποιοι ἐζήτησαν ἄναβιβάσωσι τὰς δημαγωγὰς δυναστικῶς. Κατὰ τέτοις τὰς χρόνας κατέφυγον οἱ Πλαταιεῖς πρὸς τὰς παλαιὰς φίλας Ἀθηναίους ζητούντες τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῶν καὶ συμμαχίαν, διὰ τὸ ὅποσον ἐδυσμώθησαν οἱ Θηβαῖοι, ὥστε κατέσκαψαν αὐτῶν τὴν πόλιν καὶ μετ' ὀλίγον τὰς Θεσπιάς. Οἱ Ἀθηναῖοι μαδόντες τὴν δυσυχίαν τῶν δύο πόλεων, αἱ ὅποιοι ἔκαμον τῶσας ἐκδελύσεις εἰς τὸν Περσικὸν πόλεμον, τὸσον παρωργίσθησαν, ὥστε παρήτησαν τὴν συμμαχίαν μετὰ τῶν Θηβαίων. Αὕτη ἡ λύσις τῶν σπονδῶν μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων πρῆξένησεν εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος νέαν καὶ ἀνέλπιστον μεταβολήν.

Ἐντεῦθεν φαίνεται, ὅτι ἡ μὲν Σπάρτη καὶ αἱ Ἀθηναίαι ἠδυνατίζοντο διὰ τῶν ἀμοιβαίων διχονοιῶν, οἱ δὲ Θηβαῖοι ἠύξανον κατὰ τὴν δύναμιν γινόμενοι καθημέ-

μιῶσιν εἰρήνην κατὰ τὴν εἰρήνην τῆς Ἀνταλκίδου, ἡ ὁποία διώριζε μάλιστα τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν φερεμένων πόλεων καὶ τὴν αὐτονομίαν ἐκάστης πόλεως. Μόσοι οἱ Σπαρτιάται νομίζοντες ἑαυτὰς ἀνωτέρους τῶν Θηβαίων ἠθέλον να ὑποτάξωσι τέτοις εἰς νόμον, κατὰ τὸν ὅποσον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δὲν ἠθέλον να πράξωσι. Τότε ἀπέδειξεν ὁ Ἐπαμινώνδας εἰς τὴν συναθροισιν τῶν πρέσβεων ἐκάστης Ἑλληνικῆς πόλεως ἐν τῇ Σπάρτῃ, ὅπως συμβουλευόντο περὶ τῆς εἰρήνης, ὅτι εἰ πόλεμος ἠύξανε τὴν δύναμιν μόνον τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ ὅτι ἡ ἐπίμονος εἰρήνη ἔπρεπε να γένη ἐν ἰσότητι καὶ δικαιοσύνη. Οἱ Ἀθησθιακοὶ θυμωθεῖς, καὶ μισῶν εἰς ἄκρον τὰς Θηβαίους, ἔσβυσαν εὐθύς τὸ ὄνομά των ἀπὸ τῆς εἰρήνης, καὶ οἱ λοιποὶ σύμμαχοι ἔκαμον ὡσαύτως διὰ τὸν πρὸς τὰς Σπαρτιάτας φόβον (ἄν. 5. Διόδ. ΙΒ').

ραν ἰχυρώτεροι καὶ αὐτόνομοι, καὶ ἀπήλαυον ὅλας τὰς εὐεργεσίας τῆς νίκης χωρὶς τινος πολεμικῆς δαπάνης. Οἱ Θηβαῖοι, οἱ ὁποῖοι ἤδη ἤρχισαν νὰ ἔχωσι τὰ πρωτεῖα εἰς τὰ πράγματα τῶν Ἑλλήνων, ἦσαν φύσει τραχὺ καὶ εὐρωσον ἔθνος, δύσγεν καὶ ῥωμαλαῖον, καὶ συνείδισον πάντοτε ποτὲ μὲν νὰ ἦναι μετὰ τῆς Σπάρτης, ποτὲ δὲ μετὰ τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς ἀμοιβαίας ἐκείνων διακονίας, καὶ διὰ τὸ βᾶρος ἔσρεφον τὴν πλάσιγγα τῆς τύχης πρὸς τὸ μέρος, ὅπως αὐτοὶ ἐκλινον, μὴ ὅλον ὅτι ἔως τῶρα δὲν μετεχειρίσθησαν αὐτὸ τὸ βᾶρος εἰς ἄλλο, παρὰ πρὸς ἀσφάλειάν των. Τὸ δὲ νέον πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἀνεφάνη μεταξὺ αὐτῶν, ἐνεφυτεύθη μὲν ἐν ταῖς καρδίαις των ἀπὸ τὸν Πελοπίδαν, τὸν σωτῆρα αὐτῶν ἀπὸ τῆς Σπαρτιατικῆς ζυγῆς, προήχθη δὲ εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν ἀπὸ τὸν Ἐπαμινώνδαν, ὅσις ἤδη ἔλαμπεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ὄριζοντα.

Ὁ Ἐπαμινώνδας ὑπῆρχεν εἰς ἕξ ἐκείνων τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ὄντες σχεδὸν ἄμωμοι διαφέρουσι τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων κατὰ πᾶσαν ἀρετὴν, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἐσολισμένος μὲ ὅλας τὰς πρὸς ἐκδέλευσιν τῆς πολιτείας ἀπαιτεμένας ἀρετάς, ἐπροτίμησε νὰ ζῆ ζωὴν ἰδιωτικὴν, καὶ ὅπως καταγινόμενος εἰς τὴν φιλοσοφίαν ἔδιδε τύπον καὶ ὑπογραμμὸν τῆς αὐστηροτάτης παρατηρήσεως ὅλων αὐτῆς τῶν διδασκαλιῶν· ἀληθινὸς φιλόσοφος, καὶ πτωχὸς αὐτοπροαίρετος, ἦτο μισόπλητος χωρὶς νὰ ἐπαίρεται ἐπὶ τῷ τῷ καὶ ἂν πισεύωμεν τὸν Ἰβσίνον, ἦτον ἐπίσης ὀλίγον φιλόδοξος, ὅσον ὀλίγον φιλόπλητος. Αὐτὸς ἐδέχετο μὲν ἐναντίον τῆς θελήσεώς τε τὰ ἀξιώματα, ἀλλὰ τότε ἐφέρετο τοιοτρόπως, ὥστε τὰ ἀξιώματα ἐτιμῶντο περισσότερο δι' αὐτὸν, παρ᾽ αὐτὸς δι' αὐτά. Αὐτὸς ὑπῆρ-

χε μὲν πτωχὸς ἔχωρὶς ἕστας, ἀλλ' αὐτὴ ἡ πτωχεία
 σύρματα πρὸς αὐτὸν τὴν τιμὴν ἔμπιστοσύνην τῶν πλε-
 σίων ἔκαμνεν αὐτὸν ἄξιον τῆν' ἀγαθοποιήσῃ ἄλλης. Εὐ-
 ρισκόμενος ποτὲ εἰς τῶν φίλων τε ἐν ἀνάγκῃ, ἐσάλη
 ὑπὸ τῷ Ἐπαμινώνδῃ πρὸς ἕνα πλεσιώτατον πολίτην
 μὲ παραγγελίαν νὰ ζητήσῃ ἑντάλαντον (100 σιωνη)
 εἰς τὸ ὄνομά τε· ὅτε δὲ ὁ πλέσιος ἔλθων πρὸς αὐτὸν ἤρώ-
 τα τὸ αἶτιον, δι' ὃ ἐζήτηι περὶ τῶ φίλων τε τόσα χρήμα-
 ταν, ὅλ' αὐτὸς ὁ καλὸς ἄνθρωπος, εἶπεν ὁ Ἐπαμινών-
 δας, εἶναι πτωχὸς, σὺ δὲ πλέσιος. Αὐτὸς ὡν ἵπερα-
 κριβὴς εἰς τὸν καιρὸν τε, τὸν ὁποῖον ἀφιέρουεν εἰς τὴν
 σκεδὴν τῆς φιλοσοφίας, ἀπέφευγε τὰ δημόσια ἀξιώ-
 ματα ἔσπεύδαζε ν' ἀπέχη μακρὰν. Ἡ μετριότης τε
 ἀπέκρυπτεν αὐτὸν τόσον καλῶς, ὥσε ἔζη ἄτημος καὶ
 σχεδὸν ἄγνωστος· ἀλλὰ τέλος φανερωθεὶς διὰ τὴν ἀρε-
 τὴν τε, ἠναγκάσθη νὰ παραιτήσῃ τὴν ἰδιωτικὴν ζωὴν
 ἔν νὰ γένη ἀρχηγὸς στρατευμάτων, δείξας, ὅτι ἡ φι-
 λοσοφία, ἡ κοινῶς καταφρονεμένη ἀπὸ τῆς ἐρασῆς τῆς
 στρατιωτικῆς δόξης, εἶναι ἀξιωτάτη νὰ πλάσῃ ἥρωας·
 διότι τὸ κυριώτατον, κατὰ τὴν γνώμην τε, πρὸς τα-
 χεῖαν νίκην ἐνὸς ἐχθροῦ ἱπῆρχεν ἡ γνῶσις τῆς ἑαυτῶ
 νίκης. Εἰς τὰ φιλοσοφικὰ σχολεῖα τῶν παλαιῶν ἐδιδά-
 σκοντο τὰ μεγάλα δόγματα τῆς ἀληθινῆς πολιτικῆς,
 οἱ κανόνες ὅλων τῶν καθηκόντων ἔτα αἰτία πρὸς ἀλη-
 θεῖ ἐκπλήρωσιν αὐτῶν, τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρέος,
 ἡ ἀληθινὴ χρῆσις τῆς δυνάμεως, ἐν τίνι συνίσταται ἡ
 ἀνδρία, ἔνι λόγῳ, πᾶσαι αἱ ἀρεταί, ὅσαι χαρακ-
 τηρίζουσι τὸν καλὸν πολίτην, τὸν πολιτικὸν ἄνδρα καὶ
 τὸν μέγαν στρατηγόν. Ὁ Ἐπαμινώνδας εὐδοκίμει εἰς ὅ-
 λας ταύτας τὰς ἀρετάς, ἔειχε πρὸς ταῖς λοιπαῖς ἀρε-
 ταῖς τῷ νοῦς ἄκραν ἐντέλειαν τῆς εὐγλωττίας ἔμεγα-

λην ἐμπειρίαν τῶν ὑψηλοτάτων ἐπισημῶν. Ἀλλ' ὅλ' αὐταὶ αἱ ἀρεταὶ ἐκρύπτοντο ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς μετριότητός τε, ἢ ὅποια ἠΐξανεν ἔτι μᾶλλον τὴν ἀξίαν αὐτῶν καὶ τὸν ἐμπόδιζε μάλιστα νὰ μεγαλοφρονῇ. Ὁ Σπίνδαρος ἐπαινῶν αὐτὸν εἶπεν, ὅτι δὲν ἐγνώρισεν ἄλλον, ὅστις ἐγίνωσκε λόγα πολλὰ, καὶ ἐλάλει λόγον ὀλίγα (Πλατάρχ. περὶ τῆ ἀκβειν καὶ πολιτ. παραγραφέματα).

Ταῦτος ἦτο ὁ ἀνὴρ, ὅστις ἐχειροτονήθη στρατηγὸς τῆς Θεβαϊκῆ στρατῆ ὁμῆ μετὰ τῆ Πελοπίδου, μετὰ τῆ ἀπείε εἶχεν ἄκραν καὶ ἄδολον Φιλίαν. Οἱ Θεβαῖοι μὴ συναριθμησέντες εἰς τὸν κατάλογον τῆς γενομένης εἰρήνης, καὶ ἰσχύοντες τῆς Σπαρτιάτας καὶ Ἀθηναίης ἐνεμένους κατ' αὐτῶν, ἐφοβήθησαν κατ' ὑπερβολὴν, καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνας ἐθεώρουν αὐτὸς ὡς ἀπολωλότας. Οἱ Σπαρτιάται ἐσεῖλαν ἀπανταχόσε προσάζοντες νὰ συναχθῶσιν αἱ δυνάμεις τῶν συμμάχων· καὶ τέλος, ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Κλεόμβροτος ἐκινήθη, βεβαιότατος τῆς νίκης, πρὸς τὰ σύνορα τῆς Βοιωτίας, ὁ ὅποιος θέλων νὰ δείξῃ εὐλογοφανῆ πρόφασιν πολέμου, ἐκέλευε τῆς Θεβαίης ν' ἀφήτῃσιν αὐτονόμους τὰς πόλεις τῆς Βοιωτίας, ν' ἀνακτίσῃσι τὰς κατεδαφισμένας, καὶ ν' ἀναπληρώσῃσι τὴν βλάβην, ὅσην ἔκαμον εἰς αὐτάς. Οἱ Θεβαῖοι ἀπεκρίθησαν, ὅτι μόνον εἰς τὸν ἔρανον ἐχρεώσθην νὰ δώσῃσι λόγον περὶ θύλων. Ὅθεν δὲν ἀπέμεινεν ἄλλο, εἰμὴ ἡ ἐτοιμασία πρὸς μάχην ἐκατέρωθεν. Ὁ

π. χ. 371. Ἐπαμινώνδας συναθροίσας ὅλον τὸ σράτευμα, ὅσον ἐδυνήθη, ἐκινήθη ἐναντίον· τὸ δὲ σράτευμα αὐτῆ ἦν ὡς 6,000, τὸ δὲ τῆ ἐχθρῆ ὑπὲρ τῆς 24,000. Ὅτε ἐμηνύθησαν αὐτῷ κακὰ σημεῖα, διὰ νὰ ἐμπροδιωθῇ τῆ δρό-

με, αὐτὸς ἀπεκρίνατο μόνον διὰ τῆ ἐπομένῃ Ομηρικῆ
σίχῃ (Ἰλ. μ. σίχ. 243.)

Εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

δηλ. τὸ μόνον κάλλιστον σημεῖον ὑπάρχει ἢ ὑπερμαχίᾳ
τῆς πατρίδος. Ὡς τόσον, διὰ τὰ θάρρυνε τὴν στρατιώτα
ὄντας φύσει δυστειδαίμονας καὶ ἐπομένως πεφοβισμένους,
παρήγγειλεν εἰς μερικὸς ἀνδρώπυς ἵνα ἔλθωσιν ἀπὸ
διαφόρων τόπων καὶ μηνύσωσιν αἴσια σημεῖα, τὸ ὅ-
ποιον ἐπαρηγόρησε καὶ ἀνεθάρρυνε τὴν στρατιώτα.

Ὁ Ἐπαμινώνδας ἐφρόντισεν ἄκρως σοφῶς τὰ προ-
καταλάβῃ τὸ πέραμα, διὰ τῆ ὁποῖα ἠμπόρει τὰ γένη
συντομωτάτη ἢ ἰδοιπορεία τῆ Κλεομβρότῃ, ὁ ὁποῖος
ἀναγκαθεῖς ἤδη τὰ κάμη μακρὸν γύρον, ἔφθασεν εἰς
τὰ Λεῦκτρα, κώμην τινὰ τῆς Βοιωτίας μεταξὺ τῶν
Πλαταιῶν καὶ Θεσπιῶν. Ἐνταῦθα συμβέλιον ἐποίησαν
καὶ τὰ δύο μέρη κατ' ἰδίαν, ἂν ὠφείλον τὰ συγκροτήσω-
σι μάχην. Ὁ Κλεόμβροτος ἀπεφάσισε τὰ πολεμήσῃ
κατὰ τὴν γνώμην τῶν ταξιάρχων τε, οἱ ὁποῖοι ἔλεγον,
ὅτι ἂν αὐτὸς ἔχων τὰ στρατεύματα ἀνώτερα τὸν ἀ-
ριθμὸν ἀποφύγῃ τὴν μάχην, θέλει ἐπιβεβαιώσῃ τὸν
διαδοθέντα λόγον, ὅτι αὐτὸς ἐβοήθει μουσικῶς τὴν Θη-
βαίῃς· οὗτοι δὲ δικαίως ἐζήτην τὰ ἐπιταχύνωσι τὴν μά-
χην, θέλοντες τὰ προφθάσωσι τὸν ἐρχομὸν τῆ ἐπι-
ζομένῃ στρατεύματος τῆ ἐχθρῆ. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἐξ Θη-
βαῖοι στρατηγοὶ, οἱ πρότεροι τῆς βελῆς, ἐδιχογνώμην,
φθάσας ἐν καιρῷ ὁ ἕβδομος, ὁ Πελοπίδας, ὠμογνω-
μόνησε μὲ τὴν τρεῖς, οἱ ὁποῖοι ἐψήφισαν τὴν μά-
χην, καὶ τότε ὑπερίχυσεν ἡ γνώμη αὕτη, καὶ ἡ μάχη ἐ-
ψήφισθη.

Τὰ δύο στρατεύματα ἦσαν πολὺ ἄνισα κατὰ τὸν
ἀριθμὸν, ὅτι τὸ μὲν τῶν Λακεδαιμονίων, καθὼς εἶπα-

μεν, συνίστατο ἀπὸ 24000 πεζῆς ἔ 1600 ἵππεις, τὸ δὲ τῶν Θηβαίων ἀπὸ 6000 μόνον πεζῆς ἔ 400 ἵππεις, οἱ ἑκαῖοι ἦσαν ὅλοι ἐκλεκτοὶ ἔ τολμηροὶ διὰ τὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν, ἔ ἀπεφασισμένοι νὰ νικήσωσιν ἢ ν' ἀποθνήωσιν. Οἱ ἵππεις τῶν Λακεδαιμονίων ὄντες ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἄνδρωτοὶ ἄναδρωοὶ ἔ ἀπαίδευτοὶ, ἦσαν τόσον κατώτεροὶ τῶν Θηβαίων κατὰ τὴν μεγαλοκαρδίαν, ὅσον ἀνώτεροὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν· εἰς δὲ τῆς πεζῆς, πλὴν τῶν Λακεδαιμονίων, δὲν ἔμπόρην νὰ θάρρησωσι, διότι οἱ σύμμαχοι, καθὼς εἶπαμεν, ἔναγκάωθησαν εἰς τῆτον τὸν πόλεμον, μὴ ἔπαινῶντες τὸ αἴτιον αὐτῶ, ἔ ἄλλως ἀπορεφόμενοι τῆς Λακεδαιμονίας.

Οἱ δύο στρατηγοὶ ἀνεπλήρην διὰ τὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν τὸν τόπον ἀναριθμητῶν στρατευμάτων, ἔ μάλιχα ὁ Θηβαῖος, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ ἐντελέστατος στρατηγὸς ἐκείνου τῆ καιρῶ ἔ ἐπεβοηθεῖτο ἀπὸ τὸν Πελοπίδαν, τὸν στρατηγὸν τῆ ἱερῶ λόχε, ὁ ὁποῖος συνίστατο ἀπὸ τριακοσίους νέους Θηβαίους συνδεδεμένους μὲ ἄκραν φιλίαν ἔ προσπάθειαν καὶ συνωρκωμένους νὰ μὴ φύγωσι ποτὲ, ἄλλὰ νὰ συμβοηθῶνται ἔως τελευταίας ἀναπνοῆς. Ἐλθέσης τῆς ἡμέρας τῆς μάχης, τὰ δύο στρατεύματα παρετάχθησαν εἰς πεδιάδα. Ο' Κλεόμβροτος εἶχε τὴν δεξιὰν πτέρυγα συνισαμένην κυρίως ἀπὸ Σπαρτιάτας, εἰς τῆς ὁποῖας ἐθάρρει μεγάλως, ἔ τῶν ὁποῖων αἱ σειραὶ (λόχοι) ἦσαν δώδεκα τὸ βᾶθος· ἔ διὰ νὰ ὡφεληθῆ ἀπὸ τὴν ὑπεροχὴν τῆ ἵππικῆς εἰς τὸν ἀνοικτὸν, ἔθεσεν αὐτὸ κατὰ πρόσωπον τῶν πεζῶν Σπαρτιατῶν· ὁ δὲ ἱππικὸς, ὁ υἱὸς τῆ Ἀγησιλάε, ἐστράτηγει τῶν συμμάχων, οἱ ὁποῖοι ἀπετέλεον τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα.

Ο' δὲ Ἐπαμινώνδας ἀποφασίσας ν' ἀρχίσῃ τὴν

μάχην μὲ τὴν ἀρισερὰν πτέρυγα, τὴν ὁποίαν αὐτὸς μόνος διώκει, τὴν ἐδυνάμωσε μὲ ὅλης τῆς ἐκλεκτῆς ὀπλίτας, τῆς ὁποίας διέταξε 50 ἀνδρώπων τὸ βάθος· ὁ δὲ ἱερὸς λόχος εὐρισκόμενος καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὸ ἀρισερὸν, συνεπλήρωσεν τὴν πτέρυγα. Ὁ λοιπὸς πεζὸς στρατὸς διετάχθη ἐπὶ τὸ δεξιὸν εἰς λοξὴν γραμμὴν, ὁ ὁποῖος ἀπεμακρύνετο τῷ ἐχθρῷ, ὅσῳ περισσότερον ἐξηπλόνετο. Αὐτὸς ἐσοχάζετο διὰ ταύτης τῆς ἀσυνήθους θέσεως νὰ σκεπάζῃ τὸ δεξιὸν τε πλευρὸν καὶ νὰ διατηρῇ τὴν δεξιάν τε πτέρυγα μόνον ἐν ἀνάγκῃ, διὰ νὰ μὴ διακινδυνεύσῃ τὴν μάχην μὲ τὸ ἀσθενέστερον μέρος τῆς στρατεύματός τε, ἀλλὰ διὰ ν' ἀρχίσῃ τὴν μάχην μὲ τὴν ἀρισερὰν πτέρυγα, ὅτε ἦσαν οἱ ἐκλεκτοὶ στρατιῶταί τε, καὶ ἔτι νὰ ῥίψῃ ὅλον τὸ βάρος τῆς μάχης ἐναντίον τῶν Κλεομβρότων καὶ τῶν Σπαρτιατῶν, ὧν βέβαιος, ὅτι ἀνδυνήθη νὰ διασπάσῃ τὴν Σπαρτιατικὴν Φάλαγγα, τὸ λοιπὸν στρατεύμα ἤθελε τραπῆ εὐθὺς εἰς φυγὴν· τὸ δὲ ἵππικὸν διέταξε, καθὼς ὁ ἐχθρὸς, εἰς τὸ μέτωπον τῆς ἀρισερᾶς πτέρυγος.

Ἡ ἀρχὴ τῆς μάχης ἐγένετο μὲ τὸ ἵππικόν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Θηβαῖοι ἦσαν ἐμπειρότεροι εἰς τὴν ἵππικὴν καὶ πολεμικώτεροι παρὰ τῆς Λακεδαιμονίης, ἐνίκηθη εὐθὺς τῶν Λακεδαιμονίων τὸ ἵππικόν καὶ προσεδιώχθη ἐπὶ τὸ πεζόν, τὸ ὁποῖον ἐβλήθη εἰς ὀλίγην ἀταξίαν. Ὁ Ἐπαμινώνδας ἀκολουθῶν κατὰ ποδῶς τὸ ἵππικόν τε ἐχώρει σπεθαίως πρὸς τὸν Κλεομβρότον, καὶ ὤρμησεν εἰς τὴν Φάλαγγα μὲ ὅλον τὸ βάρος τῶν ὀπλιτῶν. Ὁ δὲ Κλεομβρότος θέλων νὰ μεταιώσῃ τὸν σκοπὸν τῷ ἐχθρῷ, ἐπρόσαξε μέρος τῆς στρατεύματος νὰ κτυπήσῃ τὸν Ἐπαμινώνδαν ἐκ τῆς πλαγίης καὶ νὰ τὸν βάλῃ εἰς σύγχυσιν· ἀλλ' ὁ Πελοπίδας ἐννοήσας τῆτο, ἔδραμε

σπεδαίως ἢ τολμηρῶς μὲ τὰς τριακοσίας, καὶ περικυκλώσας ἐκ πλαγίε τὸν ἴδιον Κλεόμβροτον, ἔβηλεν εἰς ἀταξίαν διὰ ταύτην τὴν αἰφνιδίαν ἢ ἀπροσδόκητον ὀρμὴν. Ἡ μάχη ἐχρημάτισε σφοδρότατη ἢ αὐσηροτάτη, ἢ ἐν ὅτῳ μὲν ἔζη ὁ Κλεόμβροτος, ἢ νίκη ἦτον ἀμφίβουλος ἢ ἀμφιρρέπης, ἔτε δὲ ἀπέθανε διὰ τὰς πληγὰς, οἱ μὲν Θηβαῖοι θέλοντες νὰ κίμωσι τὴν νίκην ἐντελῆ, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐντρεπόμενοι ν' ἀφήσωσι τὸ σῶμα τῆ βασιλείως, ἐδιπλασίασαν τὰς ἀγῶνας, καὶ μεγάλη σφαγὴ ἐγένετο ἐκατέρωθεν. Οἱ Σπαρτιάται ἐμάχοντο μὲ τὴν λύσσαν περὶ τὸν νεκρὸν, ὥς τελευταῖον ἔτυχον τῆ σκοπῆ, καὶ ἀνταβόντες αὐτὸν ἐθάρρησαν τόσον, ὥς ἐτοιμάζοντο νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν μάχην, εἰς ἣν ἤθελον εὐτυχῆσαι ἴσως, ἐὰν ἐβόηθον οἱ σύμμαχοι· διότι ἢ ἀριστερὰ πτέρυξ, ὡς ἶδε τὴν Λακεδαιμονικὴν φάλαγγα νενικημένην, ἔδεμίαν ἐλπίδα σωτηρίας ἐλπίζουσα, μάλιστα δὲ ὅτε ἔμαθε τὸν θάνατον τῆ βασιλείως, ἐτράπη εἰς φυγὴν, ἢ ἔσυρε ἢ τὸ λοιπὸν εὐράτευμα μεθ' ἑαυτῆς. Οἱ Ἐπαμινώνδας κατεδίωξεν αὐτὴν ἢ πολὺ πλῆθος ἔσφαξεν. Οἱ Θηβαῖοι ἔμειναν νικηταί, ἢ σήσαντες τρόπαιον, ἔδωσαν ἄδειαν εἰς τὰς ἐχθρὰς νὰ θάψωσι τὰς νεκρὰς (1).

Οἱ Λακεδαιμόνιοι δὲν ἔλαβον ποτὲ παρομοίαν πληγὴν· ἐπειδὴ ἔως τότε ἢ μεγίστη αὐτῶν φθορὰ μόλις ἔτυχε ποτὲ συνισταμένη περισσότερον παρὰ τὰς 400 ἢ 500 συμπατριώτας· ἢ δὲ ἀπέθανον 4,000, ἐν οἷς ἐτύγχα-

(1) Τοιοτοτρόπως ἐκαιδεύθη ἢ Σπαρτιατικὴ ὑπερηφάνεια, 20 ἢμέραις ὑστερον, ἀφ' ἧ οἱ Σπαρτιάται ἔσβυσαν ἀπὸ τὴν εἰρήνην τὸ ὄνομα τῶν Θηβαίων διὰ τὸ ἀσπονδὸν μάχισα μίσος τῆ Ἀγχιδαίαν κατ' αὐτῶν.

νον 1000 Λακεδαιμόνιοι ἔ 400 ἐκ τῶν 700 Σπαρτιατῶν, οἱ ἑποιοὶ ἦσαν ἐν τῇ μάχῃ· τῶν δὲ Θηβαίων ἀπέθανον μόνον 300, ἐν οἷς ἦσαν τέσσαρες πολῖται.

Ἡ Σπάρτη ἔτυχε τότε ἐορτάζεσα τὰς γυμνοπαιδίας (1), ὅπῃ παρευρέθησαν πολλοὶ ξένοι περιεργείας χάριν, ἕταν ἤλθον οἱ ταχυδρόμοι ἀπὸ τὰ Λεῦκτρα μινύοντες τὸ τρομερὸν μήνυμα ταύτης τῆς φθορᾶς. Οἱ ἑφοροὶ μ' ἔλλον ὅτι συνειδὸν καλῶς ὅλα τὰ ἐπακόλεθα ἔγνωσαν, ὅτι ἡ Σπαρτιατικὴ δύναμις ἔλαβε θανάτιμον πληγὴν, δὲν ἔπαυσαν ἕτε τὰς παρασῆσεις τῶν θεαμάτων, ἕτε ἔκαμον ἀλλαγὴν εἰς τὴν πανηγυρίαν τῆς ἐορτῆς, ἀλλὰ σείλιντες εἰς πᾶσαν οἰκίαν τῶν συγγειῶν τὰ ὀνόματα τῶν ἀποθανόντων, ἔμειναν εἰς τὸ θέατρον ἐπισπιτῦντες εἰς τὰς χορὰς ἔ εἰς τὰς ἀγῶνας ἕως τέλους. Δύσκολον εἶναι νὰ διορίσωμεν, ἂν πρέπει ν' ἀποδώσωμεν ταύτην τὴν ἀπαρδειγματίσον ἀδιαφορίαν τῶν ἑφόρων εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆ νὰ κρύψωσιν ἀπὸ τὸν λαὸν τὴν τότε κακὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ἢ εἰς τὴν τρυφὴν ἔ πολυτέλειαν, ἢ ὅποια ἤδη ἔφθειρε τὰ ἤθη ἔ αὐτῆς τῆς Σπάρτης (2). Τῇ δὲ ἐπαύριον τὸ πρωῖ, πάντων ἤδη γνωσκόντων τὴν τύχην τῶν συγγειῶν, οἱ μὲν πατέρες ἔ συγγενεῖς τῶν ἐν τῇ μάχῃ ἀποθανόντων καταβαίνοντες εἰς τὴν ἀγορὰν ἠσπάζοντο ἀλλήλους ἔ ἐνηγκαλίζοντο μὲ φαιδρὸν ἔ γαληνὸν πρόσωπον, οἱ δὲ τῶν σωζομένων ἐκρύπτοντο εἰς τὰς οἴκους, ἢ ἀνίσως ἐξήρχοντο διὰ

(1) Αἱ γυμνοπαιδία ἦσαν ἀγῶνες τινὲς πανηγυριζόμενοι διὰ πολλῶν ἡμερῶν πρὸς τιμὴν τῆς Ἀπόλλωνος, εἰς τὰς ὁποῖας ἐχόρευον οἱ νέοι γυμνοὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν (Οἰαλκεὶ. παρ' Ἡ'ροδ. 6. 67. Ἐ'εν. παρὰ Ξενοφ. ἀπομνημ. 1, 2, 61.).

(2) Πλέτ. ἐν Ἀ'γησιλ. Ξενοφ. Ἑλλην. ἱστορ. Βιβλ. 5.

τιν' ἀναγκαίαν ὑπηρεσίαν, ἡ λύπη τῆ προσώπε εἰδεί-
 νυε σαφέστατα τὸν μέγαν καὶ βαθεῖον πόνον τῆς καρδίας
 των· τὸ δὲ θαυμασιώτερον ἦτο, τὸ νὰ βλεπητις τὰς
 γυναῖκας, ὧν ὅσαι μὲν προσεδέχοντο τὸς υἱὸς ζῶντας,
 ἦσαν κατηφείς, σιωπηλαὶ καὶ δακρυρροῦσαι, ὅσαι δὲ
 ἀπώλεσαν τὸς υἱὸς ἐν τῇ μάχῃ, ἔτρεχον ἀνυπομονή-
 τως εἰς τὸς ναὺς δοξάζουσαι τὸς θεὸς, καὶ συγχαίρουσαι
 ἢ μία τὴν ἄλλην διὰ τὴν δόξαν καὶ εὐτιχίαν των.

Ἄλλ' ἡ μεγίστη ἀπορία καὶ ἀμηχανία ἐχρημάτισε
 περὶ τῶν, ὅσοι ἔφυγον ἀπὸ τὴν μάχην, οἱ ὅποιοι ὤ-
 φειλον κατὰ τὸν νόμον νὰ καθαιρεθῶσιν ἀπὸ παντὸς
 ἀξιώματος καὶ ὑπηρεσίας, καὶ ν' ἀτιμαθῶσι τόσον, ὥστε
 μεγάλη ἀτιμία ἦτο τὸ νὰ δώσητις εἰς τινὰ τέτων γυ-
 ναῖκα καὶ νὰ λάβῃ, ἀναγκαζόμενοι νὰ παρρησιάζωνται
 αἰχμηροὶ καὶ ταπεινοὶ καὶ φορῶντες ἱμάτια κατάρραφα καὶ
 ποικιλόχροα, καὶ νὰ περιπατῶσι ξυρισμένοι τὸν ἥμισυ
 πώγωνα· ὅσοι δὲ ἀπῆτων αὐτὸς κατ' ὕδρον, ἠμπόρου
 νὰ τὸς ὑβρίζου καὶ νὰ τὸς ραβδίζου, αὐτοὶ δὲ δὲν ἐτόλ-
 μων ν' ἀντισταθῶσι παντελῶς. Ἐπειδὴ ἐν ἔτος ὁ νόμος
 ἦτον αὐσηρότατος, καὶ οἱ ἔνοχοι ἦσαν περισσοὶ, καὶ πολ-
 λοὶ ἐξ αὐτῶν εὐγενεῖς, δὲν ἐτόλμησαν οἱ Ἐφοροὶ νὰ
 τὸς παιδεύσωσι κατὰ τὸν νόμον φοβέμενοι νεωτερισ-
 μὸν ἀπ' αὐτῶν, ἐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἔβλαπτον τὴν πολι-
 τεῖαν ἀποσερῶντες αὐτὴν ἀπὸ τόσους πολίτας εἰς τῆ-
 τον τὸν καιρὸν, εἰς τὸν ὅποιον αὐτὴ εἶχε μεγάλην
 χρεῖαν στρατιωτῶν. Διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἔδουσαν οἱ Ἐ-
 φοροὶ τῷ Ἀγησιλάῳ ὑπερτάτην δύναμιν τῆ νὰ μετα-
 βάλλῃ τὸς νόμους κατ' ἀρέσκειαν ἀκυρῶν, ἢ γράφων ἐ-
 τέρας κατὰ τὴν παρεῖσαν χρεῖαν· ἀλλ' αὐτὸς μήτε
 προφείς, μήτε ἀφελῶν, μήτε μεταγράψας, εἰσῆλθεν
 εἰς τὸ πλῆθος τῶν Λακεδαιμονίων καὶ εἶπε μόνον, "ὅτι

„κείνην τὴν ἡμέραν ἔπρεπε ὕ ἀφίσῳσι τὲς νόμους νὰ
 „κοιμῶνται, καὶ ὕσερον ἀπ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ τὲς ἀ-
 „νακυρώσωσι καὶ νὰ δώσῃν εἰς αὐτὲς ὅλην τὴν προτέραν
 „ἰσχύν.“ καὶ ἔτῳς ἔσωσε τὲς πολίτας ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν
 (Πλάτ. εἰς Ἀγισίλ.).

Ἡ τοιαύτη λαμπρὰ νίκη ἐπέσυρε ταχύτατα ἀπο-
 τελέσματα· ἐπειδὴ πολλαὶ πόλεις Ἑλληνικαὶ, ἄχρι
 τῆ νῦν ὑδέτεραι, ἠνώθησαν ἤδη μετὰ τῶν νικητῶν· καὶ
 ἠύξησαν τὸ εὐρύτατον ἔως 70,000 ἀνθρώπων· ὁ δὲ
 Ἐπαμινώνδας εἰσέβαλεν εἰς τὴν Λακωνικὴν μὲ εὐρύ-
 τευμα, τῆ ὁποῖα ἔδὲ τὸ δωδέκατον μέρος ἦσαν Θη-
 βαῖοι, καὶ εὐρὴν μίαν χώραν ἔως τότε ἀδίκτον ἀπὸ τὲς
 ἐχθρῶς, κατέκαιε, κατέσφαττε, διήρπαζε καὶ κατη-
 δάφιζεν ἄχρι τῆ ποταμῆς Εὐρώτα. Οὗτος ὁ ποταμὸς ἐ-
 πλημμύρησε τότε πολὺ διὰ τὴν ἀνάλυσιν τῶν χιονῶν,
 καὶ οἱ Θηβαῖοι εὐρὸν ἐν τῷ διαβαίνειν ἀνεπίστως μεγά-
 λην δυσκολίαν τόσον, διὰ τὸ ῥεῦμα, ὅσον καὶ διὰ τὴν ὑ-
 περβάλλουσαν ψυχρότητα τῶν ὑδάτων. Ὅτε πρῶτος ὁ
 Ἐπαμινώνδας διέβαινε τὸν ποταμὸν μετὰ τῆ περὶ εὐρυ-
 τῆς, τινὲς τῶν Σπαρτιατῶν ἰδακτυλοδείκτεν αὐτὸν εἰς
 τὸν Ἀγισίλαον, ὁ ὁποῖος θεωρήσας αὐτὸν προσεκτι-
 κῶς καὶ περιεργασάμενος πολὺν χρόνον, ὡ ἴθι μεγα-
 λοπράγμονος! ἀνεβόησε θαυμάζων τὸ τολμηρὸν
 τῆς καρδίας τε. Ἀλλ' ὁ Ἐπαμινώνδας διαρπάσας μό-
 νον τὴν χώραν χωρὶς νὰ ἐπιχειρήσῃ τι κατὰ τῆς Σπάρ-
 τῆς, καὶ ἐμβάλων εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, ἀποκατέστησεν
 αὐτὴν αὐτόνομον καὶ ἐλευθέραν, καὶ ἐξεδίωξεν ἀπὸ τὴν
 Μεσσήνην τῆ Σπαρτιάτας, οἱ ὁποῖοι πρὸ (287) χρό-
 νων ἤδη ὑσερήσαντες τὲς ἀθῶες ἐγχωρίες ὅλων τῶν
 κτημάτων, ἠνάγκασαν αὐτὲς νὰ καταφύγῳσι πρὸς
 τὲς ξένας καὶ νὰ καταλίπῳσι τὴν γῆντων, ἢ ὁποῖα

ισομετρείτο μὲ τὴν Λακωνικὴν κατὰ τὴν ἔκτασιν, καὶ δὲν ὑπεχώρει κατὰ τὴν εὐκαρπίαν ἐδὲ εἰς τὴν καλλιῆν γῆν τῆς Ἑλλάδος. Οἱ παλαιοὶ κάτοικοι, οἱ ὅποιοι διεσκορπίσθησαν εἰς διαφόρους τόπους τῆς Ἑλλάδος, Ἰταλίας καὶ Σικελίας, ὡς ἔμαθον τὰ περὶ τῆς πατρίδος, ἐπέσρεψαν ἅπαντες περιχαρῶς παρακινέμενοι ἀπὸ τὴν τῆς πατρίδος φυσικὴν ἀγάπην, καὶ σχεδὸν ἐξ ἴσῃ ἀπὸ τὸ πρὸς τὴν Σπαρτιάτας μῖσος, τὸ ὅποτον ἠυξήθη διὰ τὴν πολυκαιρίαν ἔτι περισσότερον, καὶ ἔκτισαν πόλιν, ἢ ὅποια ὠνομάσθη, ὡς ἡ παλαιὰ, Μεσσήνη.

Μετὰ τόσα περίφημα ἀνδραγαθήματα, ἐπέσρεψαν οἱ δύο Θηβαῖοι στρατηγοὶ, Ἐπαμινώνδας καὶ Πελοπίδας, εἰς τὰς Θήβας, ἐχὶ διὰ νὰ κοινωνήσωσι τὰς θριαμβευτικὰς τῶν πολιτῶν τιμὰς, ἀλλὰ διὰ ν' ἀπολογηθῶσιν εἰς τὰς κατ' αὐτῶν κατηγορίας, ἐγκλημένοι ἤδη ἐνώπιον τῆς κριτηρίας πταῖσαι τῆς πολιτείας, ὅτι ἐφύλαξαν τὴν ἀξίαν τῆς βουλευτικῆς (1) τέσσαρας ὀλοκλήρους μῆνας περισσότερον ἢ ὁ νόμος διώριζε. Τέτοιο τὸ ἐγκλημα ἦτο θανάσιμον κατὰ τὰς Θηβαϊκὰς νόμους, καὶ κατὰ τέτοιον ἐζήτην ἐπιπόνως οἱ κατήγοροι νὰ παιδευθῶσιν οἱ στρατηγοί. Ὁ Πελοπίδας ἐκλήθη πρὸ τῆς δικαστηρίας πρῶτος, ὁ ὅποιος δὲν ἀπελογεῖτο μ' ἐκείνην τὴν δύναμιν καὶ μεγαλοψυχίαν, ἣτις ἤρμοζεν εἰς τοιοῦτον ἄνδρα φύσει θυμωειδῆ καὶ ὀργίλον, ὥστε κείνη ἢ τόλμη καὶ ἀφοβία εἰς τὰς μάχας τὸν ἐγκατέλιπον εἰς τὸ κριτήριον, τὸ δὲ πρόσωπον καὶ ἡ λαλιά, τὰ ὅποια εἶχον δειλόντι καὶ ταπεινὸν ἐν ἑαυτοῖς, ἐδείκνυον

(1) Εἰς τὰς Θήβας ἐψηφίζοντο κατ' ἕτος ἔνδεκα διοικηταὶ, ὀνομαζόμενοι βουλευτάρχαι ἢ βουλευτάρχοντες (Σχολιασ. Θουκυδ. Β'). Ὁ Λίβιος (ΜΒ'. 43.) θίλει δώδεκα.

ἄνθρωπον, ὅσιν ἐδειλίαζε τὸν θάνατον καὶ δὲν παρεκίνει παντελῶς πρὸς βοήθειαν τὰς κριτὰς, οἱ ὅποιοι καὶ μάλισ τὸν ἀπέλυσαν. Ἀλλ' ὁ Ἐπαμινώνας ἐπαρρησιάζετο ἀφύβως ἔχι δικαιολογούμενος, ἀλλ' ἐπαριζμῶν τὰς νίκας καὶ διηγόμενος μεγαλοπρεπῶς τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐλεηλάτησε τὴν Λακωνικὴν, ἀποκατίσθη τὴν Μεσσηνίαν, καὶ συνῆψε τὴν Ἀρκαδίαν εἰς ἓν σῶμα· ἐν δὲ τῷ τέλει εἶπεν, ὅτι ἔσεργε ν' ἀποθάνῃ μετὰ χαρᾶς, εἰάν οἱ Θηβαῖοι ἀφίσωσιν αὐτῷ μόνῳ τὴν δόξαν ὅλων τέτων τῶν πράξεων καὶ κηρύξωσιν, ὅτι αὐτὸς ἀφ' ἑαυτῆς τὰς ἔκαμε χωρὶς τῆς γνώμης αὐτῶν. Τότε ὅλαι αἱ ψῆφοι ἦσαν ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ αὐτὸς ἐξῆλθε τῆ κριτηρίᾳ μετὰ δόξης καὶ εὐφημίας ὅλας τῆ λαῶ, καθὼς ὅτε ἐπέσρεφεν ἀπὸ τὴν μάχην. Τοιαύτην ἰσχὺν ἔχει ἡ ἀληθινὴ ἀνδρεία, ὥστε ἐλκύει βιαίως τὸ θάμβος τῶν ἀνθρώπων (1). Οὗτος ὁ ὀνειδιστικὸς τρόπος ἐνήργησε τόσον καλῶς, ὥστε οἱ ἐχθροὶ ἔπαυσαν κατατρέχοντες αὐτὸν, καὶ αὐτὸς μετὰ τῆ Πελοπίδε ἀπελύθη ἐντίμως. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν οἱ ἐχθροὶ αὐτῆ ζηλότυποι τῆς δόξης, καὶ θέλοντες γὰρ τὸν ἀτιμάσωσι, κατέπεισαν γὰρ τὸν ἐκλέξωσι τελέαρχον, ἤτοι σκεπιστὴν τῆς πόλεως· ἀλλ' αὐτὸς ἐδέχθη τὴν ἀξίαν καὶ εἶπεν, «ὅτι ἤθελε γὰρ δείξει, ὅτι ἢ μόνον ἡ ἀξία τιμᾷ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀξίαν (2).

(1) Πλατάρχ. περὶ σῆ ἑαυτὸν ἐπαινεῖ καὶ πολιτ. παραγγ. Ζενοφ. Ἑλληγ. ἰσορ. Βιβλ. 5'.

(2) Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἐκ τῆς Πελοποννήσου, οἱ Θηβαῖοι στρατηγοὶ κατευβήσαν προτέτι τῆς ἀνθισκείνης Ἀθηναίης διοικημένης ὑπὸ τῆ Ἰρικόατης. Ἡ πρώτη εἰσβολὴ τῶν Θηβαίων εἰς τὴν Πελοπόννησον συνέβη ἐν Θ' λ. 102, 3. Ἡ Μακρ.